

فصل ششم

نفت و گاز

سایر عوامل، تولید مواد پتروشیمی در ایران مورد توجه و عنایت خاصی قرار گرفته است.

در حال حاضر، آمارهای مندرج در این فصل، از معاونت برنامه‌ریزی و نظارت بر منابع هیدروکربوری وزارت نفت دریافت می‌شود.

تعاریف مفاهیم

نفت خام: نفت خام آمیزه‌ای پیچیده از ترکیبات هیدروکربوری است که از مخازن طبیعی نفت در زیرزمین، در بعضی از نقاط دنیا استخراج می‌شود. نفت خام به‌طور عمده، متشکل از ترکیبات اشباع و غیر اشباع هیدروکربورهای آلیفاتیک و بعضاً آروماتیک می‌باشد. بجز هیدروژن و کربن که دو عنصر اصلی تشکیل‌دهنده نفت خام به شمار می‌روند، عناصر دیگری مانند ازت، اکسیژن، گوگرد و فلزهایی چون نیکل، سدیم، وانادیم و آهن به مقدار کم در آن وجود دارند. به همین جهت، نفت خام از نظر ویژگی‌های فیزیکی و شیمیایی بسیار متغیر است.

نفت سفید: نفت سفید برشی از نفت خام و متشکل از سه نوع هیدروکربور پارافینی، نفتینی و آروماتیکی می‌باشد. این فراورده به‌عنوان سوخت گرمایشی و سوخت مراکز حرارتی به کار می‌رود و یکی از مواد اصلی تشکیل‌دهنده سوخت جت است.

نفت کوره: نفت کوره از بازمانده تقطیر نفت خام در برج‌های تقطیر پالایشگاه به دست می‌آید. این فراورده به‌سبب دارا بودن هیدروکربورهای سنگین، به آسانی نمی‌سوزد و یکی از سوخت‌های عمده کشتی‌ها و واحدهای بزرگ صنعتی از جمله نیروگاه‌های برق به شمار می‌رود.

نفت گاز: نفت گاز فراورده‌ای است که بعد از برش نفت سفید به دست می‌آید و به عنوان سوخت ماشین‌آلات کشاورزی و صنعتی و سوخت تعدادی از وسایل نقلیه عمومی و تأسیسات حرارتی به کار می‌رود.

بنزین موتور: بنزین موتور آمیزه‌ای است از هیدروکربورهای به‌طور عمده حلقوی وایزومره با نسبت‌های متفاوت که برای

مقدمه

به دلیل اهمیت فعالیت‌های نفت، گاز و پتروشیمی در اقتصاد ایران، اطلاعات آماری مربوط به این فعالیت‌ها در فصل‌های معدن و صنعت منظور نشده و یک فصل مستقل در این سالنامه به آن اختصاص داده شده است.

با استخراج نفت و گاز از اولین چاه نفت در مسجد سلیمان، در سال ۱۲۸۷ شمسی (۱۹۰۸ میلادی)، فعالیت صنعت نفت در ایران آغاز شد و آمارهای مربوط به آن نیز از زمان مذکور گردآوری شده است. پس از ملی شدن صنعت نفت در اسفند ۱۳۲۹، شرکت ملی نفت ایران آمارهای وسیع‌تری را منتشر کرده است. در اولین سالنامه آماری کشور، آمارهای مربوط به سال ۱۳۳۴ شمسی (۱۹۵۵ میلادی) درج شده است.

پس از تأسیس شرکت ملی گاز ایران در اسفند ۱۳۴۴ و شرکت ملی گاز مایع ایران در سال ۱۳۶۶، این دو شرکت نیز به‌ترتیب آمارهایی در زمینه گاز طبیعی (L.N.G) و گاز مایع (L.P.G) گردآوری و ارائه کرده‌اند.

در سال ۱۳۴۲ با احداث اولین کارخانه کودشیمیایی در کشور، صنایع پتروشیمی تولد یافت و این نقطه آغاز تأسیس سازمانی مستقل برای معرفی صنعتی نو در کشور به شمار می‌رود. از سال ۱۳۴۳ این سازمان نوپا تحت عنوان "شرکت ملی صنایع پتروشیمی" به فعالیت خود ادامه داد. به دلیل وجود منابع اولیه فراوان نفت و گاز و ارزش افزوده بالا و همچنین

گزیده اطلاعات

سال ۱۳۹۴، کل مصرف فرآورده های نفتی استان برابر ۷۵۳۱۸۱۷ متر مکعب بوده ، که بیشترین سهم مربوط به نفت کوره با ۵۱۵۵۲۷۴ متر مکعب می باشد . همچنین در سال ۱۳۹۴ مصرف بنزین ۷۳۰۹۲۰ متر مکعب بوده که نسبت به سال ۱۳۹۳ ، ۲/۵ درصد کاهش یافته است .

در سال ۱۳۹۴ تعداد جایگاه های مواد سوختی استان برابر ۱۳۶ جایگاه بوده که از این تعداد ۱۰۶ جایگاه خصوصی و ۳۰ جایگاه دولتی می باشد . همچنین تعداد پمپ بنزین استان در سال ۱۳۹۴ برابر ۴۲۹ پمپ بوده که نسبت به سال ۱۳۹۳ ، ۱/۴ درصد افزایش یافته است .

افزایش درجه آرامسوزی آن، برخی از ترکیبات آلی به آن اضافه می شود.

سوخت جت: به عنوان سوخت موتورهای جت جنگی و مسافری به کار می رود که برحسب میزان امتزاج نفت سفید مرغوب با سایر فراورده های نفتی سبک (نفتا)، به صورت انواع مختلف تولید می شود و با اضافه کردن مواد افزودنی به منظور کاهش خوردگی و نقطه انجماد و ...، تکمیل می گردد و در استانداردهای بین المللی به نام های JP۴ و ATK معروف است.

گاز مایع: گاز مایع مخلوطی است از پروپان و بوتان نرمال که در اثر شرایط محیط و مصرف، نسبت حجمی این دو ماده در مخلوط تغییر می یابد و در تحت فشاری حدود ۱۰۰ تا ۱۱۰ پوند بر اینچ مربع، به صورت مایع در می آید.

مشترک گاز: عبارت از شخص حقیقی یا حقوقی است که طبق روش پذیرش متقاضیان گاز، پس از تحویل مدارک مورد نظر و پرداخت حقوق و هزینه های متعلقه، مشخصات او در دفتر پذیرش اشتراک ثبت شده و شماره اشتراک به وی اختصاص یافته باشد.

مصرف کننده گاز: به مشترکانی اطلاق می شود که جریان گاز آن ها پس از طی مراحل اشتراک پذیری، راه اندازی شده باشد.

انشعاب گاز: به خطوطی که برای ارسال گاز از خطوط انتقال، خطوط تغذیه و شبکه تا ایستگاه اختصاصی مشترک نصب می شود، انشعاب گاز اطلاق می گردد.

۱-۶- مصرف انواع فرآورده‌های نفتی

نفت سفید (متر مکعب)	بنزین (متر مکعب)	سوخت‌های هواپیما (متر مکعب)	گاز مایع (تن) ^(۱)	جمع	سال و شهرستان
۲۲۴۲۹	۵۵۵۵۶۸	۷۷۱۱۹	۵۸۶۹۹	۳۸۴۹۸۳۰	۱۳۸۵
۲۲۵۰۰	۵۶۴۹۵۹	۹۳۵۳۹	۹۵۰۹۵	۵۳۷۳۶۹۱	۱۳۸۹
۲۲۵۰۱	۵۶۵۳۲۴	۸۶۷۴۳	۱۰۲۳۶۴	۵۴۲۴۰۵۴	۱۳۹۰
۲۰۷۸۸	۶۳۹۷۰۳	۵۶۹۳۶	۱۰۶۱۰۵	۵۶۲۴۰۲۰	۱۳۹۱
۲۴۳۳۶	۷۲۱۸۳۴	۶۵۱۴۷	۹۹۶۴۸	۶۷۲۱۱۷۹	۱۳۹۲
۱۴۹۸۵	۷۴۹۳۷۷	۷۸۳۰۴	۹۷۶۸۱	۷۳۲۶۵۳۵	۱۳۹۳
۱۴۹۰۳	۷۳۰۹۲۰	۷۸۳۳۳	۹۶۵۳۷	۷۵۳۱۸۱۷	۱۳۹۴
.	۶۰۳	.	.	۱۲۴۹۶	ابوموسی
۱۹۵۰	۲۲۹۱۶	.	۳۲۸۹	۵۵۴۰۱	بستک
۱۷۵۰	۹۹۳	.	۶۷۶	۲۹۴۱۵	بشاگرد
۲۱۸۹	۳۱۱۱۶۸	۱۲۴	۵۱۹۶۴	۵۹۹۷۵۲۸	بندرعباس
۶۹۹	۸۶۵۲۸	۶۷۲۷۵	۸۳۷۸	۵۰۳۶۲۵	بندرلنگه
۲۲۹	۲۴۸۲۶	.	۴۰۸۳	۵۵۱۶۳	پارسیان
۱۰۹۴	۲۵۲۳۰	.	۳۱۳۰	۸۰۳۵۱	جاسک
۲۹۱۸	۲۹۴۳۵	.	۳۱۳۰	۱۶۴۷۸۸	حاجی آباد
۵۸۴	۲۱۰۲۵	.	۶۲۶	۱۴۲۹۷۱	خمیر
۵۱۱	۳۳۶۴۰	.	۳۷۵۶	۷۹۸۱۵	رودان
۹۹۳	۲۵۸۲۵	.	۲۸۱۸	۸۰۹۸۳	سیریک
.	۷۶۲۲۲	۱۰۹۳۴	۶۹۱۱	۱۹۲۵۲۴	قشم
۱۹۸۶	۷۲۵۰۹	.	۷۷۷۶	۱۳۶۷۵۷	میناب

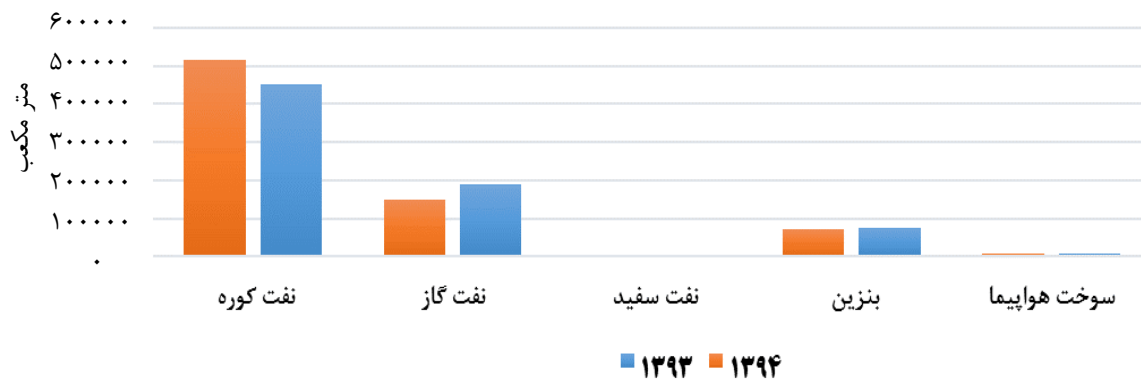
سایر فرآورده‌ها	قیر (تن) ^(۲)	روغن‌های موتور و صنعتی (متر مکعب)	نفت کوره (متر مکعب)	نفت گاز (متر مکعب)	سال و شهرستان
.	.	.	۱۶۱۰۳۸۸	۱۵۲۵۶۲۷	۱۳۸۵
.	.	.	۳۰۰۱۲۹۳	۱۵۹۶۳۰۵	۱۳۸۹
.	.	.	۲۹۷۴۰۰۰	۱۶۷۳۱۲۲	۱۳۹۰
.	.	.	۳۰۱۳۸۲۴	۱۷۸۶۶۶۴	۱۳۹۱
.	.	.	۳۸۲۰۱۴۲	۱۹۹۰۰۷۲	۱۳۹۲
.	.	.	۴۵۲۱۲۱۹	۱۹۰۷۹۴۹	۱۳۹۳
.	.	.	۵۱۵۵۲۷۴	۱۴۹۸۳۲۶	۱۳۹۴
.	.	.	.	۱۱۸۹۳	ابوموسی
.	.	.	۶۸۶۳	۲۱۸۳۰	بستک
.	.	.	.	۲۶۲۹۳	بشاگرد
.	.	.	۵۰۷۹۹۴۵	۵۷۵۰۰۲	بندرعباس
.	.	.	۶۵۴۴	۳۳۷۸۸۸	بندرلنگه
.	.	.	۵۳۴	۲۷۲۸۸	پارسیان
.	.	.	.	۵۲۲۷۳	جاسک
.	.	.	.	۱۳۰۶۸۲	حاجی آباد
.	.	.	۵۱۳۱۳	۶۹۶۹۷	خمیر
.	.	.	.	۴۳۵۶۱	رودان
.	.	.	.	۵۲۵۸۶	سیریک
.	.	.	۴۷۵۰	۹۶۷۴۷	قشم
.	.	.	۵۳۲۱	۵۲۵۸۶	میناب

(۱) برای تبدیل واحد گاز مایع از تن به متر مکعب می‌بایست تن را در ۵۶٪ ضرب نموده (ضریب حجمی متوسط گاز مایع) تا واحد آن به متر مکعب تبدیل گردد.

(۲) نوع فرآورده ها و واحد آن ها درج شود .

مأخذ : شرکت پخش فرآورده های نفتی استان هرمزگان.

۱-۶- مصرف انواع فرآورده های نفتی استان در سالهای ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴

مبنا : جدول ۱-۶

۲-۶- تعداد مخازن و جایگاه‌های فروش مواد سوختی

تعداد جایگاه			مخازن مواد سوختی		سال و شهرستان
خصوصی	دولتی	جمع	ظرفیت (هزار لیتر)	تعداد	
۴۹	۱۰	۵۹	۱۱۹۴۲۶۳	۱۱۶	۱۳۸۵
۶۷	۱۰	۷۷	۱۵۳۴۴۴۳	۱۲۸	۱۳۸۹
۶۸	۱۰	۷۸	۱۵۷۸۴۴۳	۱۳۱	۱۳۹۰
۷۷	۱۰	۸۷	۱۶۳۷۴۴۳	۱۳۴	۱۳۹۱
۱۱۸	۱۰	۸۷	۱۶۳۷۴۴۳	۱۳۴	۱۳۹۲
۱۲۶	۱۰	۱۳۶	۲۶۸۸۳۲۵	۲۷۴	۱۳۹۳
۱۰۶	۳۰	۱۳۶	۴۱۳۹۶۷۳	۳۱۰	۱۳۹۴
۰	۱	۱	۲۲۰۰	۱	ابوموسی
۰	۷	۷	۸۸۵۰۰۰	۱۹	بستک
۳	۰	۳	۰	۰	بشاگرد
۳۴	۳	۳۷	۵۴۳۲	۱۱۶	بندرعباس
۲	۱۱	۱۳	۱۱۱۸۱۳۶	۴۳	بندرلنگه
۰	۵	۵	۶۵۶۰۰۰	۱۵	پارسیان
۱۹	۰	۱۹	۰	۰	جاسک
۸	۰	۸	۱۸۹۳	۳۸	حاجی آباد
۴	۱	۵	۱۰۰۱	۲۱	خمیر
۶	۰	۶	۸۱۱	۲۰	رودان
۵	۰	۵	۰	۰	سیریک
۱۲	۱	۱۳	۱۴۶۹۲۰۰	۳۷	قشم
۱۳	۱	۱۴	۰	۰	میناب

تعداد شعب فروش نفت سفید	تعداد پمپ			سال و شهرستان
	نفت سفید	نفت گاز	بنزین	
۲۲	۲۰	۱۳۳	۲۳۱	۱۳۸۵
۱۶	۱۷	۱۷۵	۳۱۱	۱۳۸۹
۱۶	۱۷	۱۷۶	۳۱۵	۱۳۹۰
۱۶	۱۷	۲۰۳	۳۲۸	۱۳۹۱
۱۶	۱۷	۲۵۳	۴۱۲	۱۳۹۲
۲۸	۱۶	۲۸۴	۴۲۳	۱۳۹۳
۳۶	۱۹	۲۸۵	۴۲۹	۱۳۹۴
۰	۰	۲	۲	ابوموسی
۴	۴	۱۴	۱۷	بستک
۱۰	۱	۴	۴	بشاگرد
۱	۳	۸۳	۱۵۴	بندرعباس
۳	۳	۲۱	۳۸	بندرلنگه
۱	۱	۱۰	۱۵	پارسیان
۰	۱	۳۱	۳۵	جاسک
۰	۲	۳۲	۲۴	حاجی آباد
۰	۱	۱۷	۱۶	خمیر
۰	۰	۴	۲۲	رودان
۴	۱	۱۴	۱۴	سیریک
۰	۰	۲۱	۳۶	قشم
۱۳	۲	۳۲	۵۲	میناب

مأخذ: شرکت پخش فرآورده های نفتی استان هرمزگان

۳-۶- تعداد شهرها و روستاهای گازرسانی شده و تعداد انواع انشعاب، تعداد مصرف کننده و مقدار مصرف گاز طبیعی

سال و شهرستان	تعداد شهرهای گازرسانی شده	تعداد روستاهای گازرسانی شده	تعداد انشعاب		
			جمع	خانگی، تجاری	صنعتی
۱۳۷۵	۱	۰	۲	۱	۱
۱۳۸۰	۱	۰	۴	۱	۳
۱۳۸۵	۲	۰	۱۲	۱	۱۱
۱۳۹۰	۲	۰	۲۱۵۹	۲۱۳۱	۲۸
۱۳۹۱	۶	۲	۲۸۲۰	۲۷۹۲	۲۸
۱۳۹۲	۷	۴	۴۷۱۲	۴۶۸۲	۳۰
۱۳۹۳	۸	۸	۵۸۴۰	۵۸۰۳	۳۷
۱۳۹۴	۸	۸	۷۴۰۲	۷۳۵۵	۴۷
ابوموسی	۰	۰	۰	۰	۰
بستک	۱	۱	۷۷۵	۷۷۳	۲
بشاگرد	۰	۰	۰	۰	۰
بندرعباس	۲	۲	۱۹۱۸	۱۸۸۴	۳۴
بندرلنگه	۰	۰	۰	۰	۰
پارسیان	۰	۰	۰	۰	۰
جاسک	۰	۰	۰	۰	۰
حاجی آباد	۱	۵	۴۱۰۳	۴۰۹۸	۵
خمیر	۱	۰	۶۰۴	۶۰۰	۴
رودان	۰	۰	۰	۰	۰
سیریک	۰	۰	۰	۰	۰
قشم	۳	۰	۲	۰	۲
میناب	۰	۰	۰	۰	۰

سال و شهرستان	تعداد مصرف کننده				مصرف گاز طبیعی (میلیون متر مکعب)
	جمع	خانگی	تجاری	صنعتی	
۱۳۷۵	۴۴۹	۴۴۸	۰	۱	-
۱۳۸۰	۴۵۱	۴۴۸	۰	۳	-
۱۳۸۵	۴۵۹	۴۴۸	۰	۱۱	-
۱۳۹۰	۱۶۲۹	۱۵۶۹	۳۲	۲۸	۳۸۳۰
۱۳۹۱	۲۱۵۴	۲۰۷۳	۵۱	۳۰	۳۸۱۶
۱۳۹۲	۳۲۰۶	۳۱۰۶	۷۰	۳۰	۳۶۹۸
۱۳۹۳	۴۳۷۰	۴۲۲۳	۸۸	۵۹	۴۶۳۱
۱۳۹۴	۵۴۹۶	۵۳۲۰	۹۹	۷۸	۵۳۲۸
ابوموسی	۰	۰	۰	۰	۰
بستک	۰	۰	۰	۱	۰
بشاگرد	۰	۰	۰	۰	۰
بندرعباس	۱۰۲۵	۹۶۷	۲۰	۳۸	۵۰۶۲
بندرلنگه	۰	۰	۰	۰	۰
پارسیان	۰	۰	۰	۰	۰
جاسک	۴	۰	۰	۴	۰
حاجی آباد	۴۴۶۲	۴۳۵۳	۷۹	۳۰	۹
خمیر	۳	۰	۰	۳	۲۰۲
رودان	۰	۰	۰	۰	۰
سیریک	۰	۰	۰	۰	۰
قشم	۲	۰	۰	۲	۵۵
میناب	۰	۰	۰	۰	۰

مأخذ: شرکت گاز استان هرمزگان